

tetőszerkezetű házak tengelye változó (É–D vagy K–Ny), egy sarkában minden esetben nyílt tűzhely nyomával. A tűzhelyek platniját több esetben megújították, ill. kövekkel (homokkő) és nagyobb folyami kavicssal rakták körbe. A házak mellett feltártunk két külső kemencét is, mindkettőhöz munkagödör kapcsolódott. Az egyik platnijába cseréptöredékeket tapasztottak, a másik kemenyce platniját egyszer megújították. Feltártunk néhány méhkas alakú vermet, egy nagyméretű anyagkitermelő gödröt. Két verem aljában egy-egy, anatómiai rendben fekvő kutya csontvázát bontottuk ki. A település kora a kerámialeletek alapján a 12–13. századra tehető, egyetlen fémleletünk egy kisméretű vaskés.

GUBA SZILVIA

357. Nyáregyháza határa

(Pest megye) Ó, B, Sza, A, Á, Kk

Nyáregyháza község településrendezési eszközeinek módosításához örökségvédelmi hatásvizsgálat készült. Az azt megalapozó 2010. november 28-i szemle célja a már ismert lelőhelyek állapotfelmérése és a még nyilvántartásba nem vett lelőhelyek lokalizálása, kiterjedésük pontosítása volt. Leletet nem gyűjtöttem. A korábbi terepbejárások során gyűjtött leletanyag a ceglédi Kossuth Múzeumban található.

Csévi-határ: A település közigazgatásának ÉNy-i peremén, Csévharaszt határában, a 2. sz. gyáli főcsatorna DK-i oldalán, a Nyáregyháza–Csévharaszt műútról ÉK felé, Monorierdő irányába haladó földút ÉNy-i felén elterülő alacsony, szántóként művelt dombháton szarmata településnyom (KÖH 77607). A 2. sz. gyáli főcsatorna kanyarulatában, annak K-i oldalán, környezetéből alig kiemelkedő, szántóként művelt háton szarmata településnyom (KÖH 77609). A Nyáregyháza–Csévharaszt műútról ÉK felé, Monorierdő irányába haladó földút ÉNy-i felén, ma is látszó, de beszántott természetes folyómeder kanyarulatában elterülő alacsony, szántóként művelt dombháton szarmata településnyom (KÖH 77611).

Dánosi-dűlő: Az 1992. évi terepbejárás 35. lelőhelye a községhatár közelében bizonytalan kiterjedésű szarmata és avar telep, amely a rendelkezésre álló adatok alapján nem lokalizálható.

Dánosi-dűlő 2 (KÖH 39506): Az 1992–93. évi terepbejárás 34. sz. lelőhelyeként regisztrált lelőhelyen a Dánszentmiklósra vezető műút és a belterület közötti szántón, kb. 700×500 m-es területen őskori, szarmata és avar település nyomait figyeltem meg. A lelőhely átnyúlik Dánszentmiklós területére. 1994-ben a 405. sz. út nyomvonalán az avar településhez tartozó árkot tárták fel.

Gulya-járás (KÖH 39499): Az újlengyeli műút és a 405. sz. út kereszteződésétől É-ra található. A nagy kiterjedésű, 1450×100–550 m-es területen kevés őskori, de annál jelentősebb mennyiségű késő szarmata és Árpád-kori településlelet gyűjthető. 1994-ben a lelőhely D-i részén, a 405. sz. út és a csomópont építését megelőzően

kb. 12 000 m²-t tárták fel. Ennek során szkíta temető 49 sírja, valamint 540 késő szarmata telepobjektum került napvilágra. A nagy kiterjedésű régészeti lelőhely még feltáratlan részén erdősávokkal tagolt szántók vannak.

Gulya-járás 2. (KÖH 77541): A Szentimreteleptől, a szeméttelaptól és a tsz-majortól nagyjából egyenlő távolságban található az 1992. évi terepbejárás 9. lelőhelye. Korábban a feltöretlen területen bizonytalan kiterjedésű őskori, szarmata és avar települést lokalizáltak.

Nagy-dűlő (KÖH 77529): Az 1783-as első katonai felmérés Col. XVI. Sect. 22. jelzésű térképlapja a mai Csévharaszt–Nyáregyháza műúttal azonosítható út D-i oldalán, a temetőtől É-ra kb. 400 m-re templomromot jelez. A második katonai felmérés Sec. No. 52. Col. XXXIV. térképlapja a temetőtől kb. 400 m-re K-re valószínűleg ugyanazt a romot jelzi, amely minden bizonnyal a középkori Nyár falu templomával azonos. Ennek alapján a templomrom körül a műút ÉK-i oldalán a Nagy-dűlőben középkori falu valószínűsíthető. A területen jelenleg szántó és erdő található, a templomromot nem sikerült megtalálni.

Pótharaszt 1. (KÖH 77543): A szeméttelapról a Zsellér-földek irányába haladó földút két oldalán az 1992. évi terepbejárás során régészeti lelőhelyet jelöltek. A homokos talajú dombon kb. 150×80 m-es felületre kiterjedő szarmata kori település valószínűsíthető, de mivel a lelőhely területén ma nyárerdő áll, ezért a felszíni lelőhely-lokalizáció nem lehetséges.

Pótharaszt 2. (KÖH 77545): Az előző lelőhelytől DNy-ra a villanyoszlop tövében talált szórvány szarmata edénytöredék. Az 1992. évi terepbejárás során regisztrált lelőhely területén ma nyárerdő áll, ezért a felszíni lelőhely-lokalizáció nem lehetséges.

Pótharaszt 3. (KÖH 77621): A lelőhelyet a Pótharaszt-dűlőben, a 405. sz. főút kanyarulata és az újlengyeli műút által határolt területen az 1992. évi terepbejárás során azonosították. A homokos talajú dombháton kb. 450×70–100 m-es területen szarmata települést figyeltem meg. A lelőhely területe jelenleg intenzív mezőgazdasági művelés alatt álló szántó.

Pótharaszt 4. (KÖH 77595): Az 1992. évi terepbejárás során a vizenyős mélyedést övező dombokon kb. 550×300 m-es területen őskori, szarmata és Árpád-kori település, valamint ismeretlen korú temető nyomait figyelték meg. A nagyobbbrészt szántón elterülő lelőhely ÉK-i kiterjedését a dombot szegélyező erdő miatt nem lehetett megállapítani.

Pótharaszt 5. (KÖH 39499): A szeméttelap DNy-i szélén, az 1992-ben azonosított, kb. 600×400 m-es lelőhelyen őskori, szarmata és Árpád-kori település nyomait figyelték meg. 1994-ben a lelőhely DDK-i részén, a 405. sz. út nyomvonalán szarmata település 232 telepobjektumát (házak, gödrök, kutak, árkok), továbbá egy szarmata temető néhány sírját tárták fel. A lelőhely az utat övező szántókon és erdős ingatlanokon terül el.

Pótharaszt 6. (KÖH 77597): A 405. sz. főút kanyarulatától É-ra, az 1992. évi terepbejáráson laposan elnyúló,

homokos talajú dombháton kb. 200×60 m-en elterülő lelőhelyet találtak. Az őskori és szarmata település jelenleg szántó.

Pótharaszti 7. (KÖH 77599): A lelőhely a településtől D-re, a 405. sz. főút kanyarulatától É-ra található. Az 1992. évi terepbejárás során kisebb dombon kb. 80×50 m-es területen őskori és szarmata településnyomokat figyeltek meg. A lelőhely jelenleg intenzív mezőgazdasági művelés alatt áll. A friss szántásban elszórtan szarmata cserepek láthatók.

Pótharaszti 8. (KÖH 77601): Az 1992. évi terepbejárás során a településtől D-re, a 405. sz. főút kanyarulatától É-ra találtak. A kb. 100×80 m-es területen Árpád-kori és késő középkori telepet lokalizáltak, melyet ma szántóként művelnek.

Pótharaszti 9. (KÖH 77603): Az 1992. évi terepbejárás során regisztrált lelőhely Nyáregyházától D-re fekszik. A kb. 150×50 m-es területen a szántásban őskori, szarmata és Árpád-kori telepletek gyűjthetők.

Pótharaszti 10. (KÖH 39817): Az 1992–3. évi terepbejárás során az út mellett, a szántásban kb. 180×160 m-es területen őskori, szarmata, avar és Árpád-kori településnyomokat figyeltek meg. Ugyanitt a 405. sz. út nyomvonalán, 1994-ben bizonytalan korú gödröt, árkokat és egy avar kutat tártak fel.

Pótharaszti 11. (KÖH 77605): A lelőhely a 405. út nyomvonalának közelében, attól DK-re található. Az 1993. évi terepbejárás során kb. 80×80 m-es területen avar telepnyomokat figyeltek meg. A lelőhely jelenleg az erdő melletti szántón terül el. A szemle alkalmával a frissen boronált, poros felszínen régészeti leleteket nem észleltem.

Proli-földek (KÖH 77537): A Bermuda-tanya környékén kb. 450×150–250 m-es területen megfigyelhető őskori, szarmata és Árpád-kori településnyom. 1994-ben a 405. sz. út nyomvonalán kb. 10 000 m²-t kutattak: egy bronzkori ház és 132 Árpád-kori telepjelző került napvilágra.

Újlengyeli műút (KÖH 39502): A korábban Pusztapótharasztként említett területen, az újlengyeli műút ÉNy-i oldalán emelkedő dombon, 1965-ben Parádi Nándor Árpád-kori templomra utaló nyomokat figyelt meg. 1994-ben a templom alapozása és a körülötte levő 12–13. századi temető D-i részének 244 sírját tárták fel. A lelőhely feltáratlan része jelenleg mezőgazdasági művelés alatt áll.

Zsellér-földek (KÖH 77539): Az 1993. évi terepbejárás során a Bermuda-tanyától D-re kb. 500 m-re, kb. 220×50–80 m-es területen avar településnyomokat lokalizáltunk.

Zsengellér-dűlő 1. (KÖH 77531): Az újlengyeli műút DK-i oldalán 1965-ben szőlő alá forgatás során Árpád-kori edénytöredékek között 22 darabos éremkincs került napvilágra. Ugyanitt az 1992. évi terepbejárás során, kb. 300×300 m-es területen szarmata és Árpád-kori települést azonosítottak. Az éremkincs a Magyar Nemzeti Múzeumba, a terepbejárás során gyűjtött cserepek a ceglédi

Kossuth Múzeum kerültek. A lelőhely területén jelenleg különböző művelésű parcellák, szántó és ugar van, ill. az egyik ingatlan beépítésre került.

Zsengellér-dűlő 2. (KÖH 77533): Az újlengyeli műút DK-i oldalán kb. 80×120 m-es területen szarmata és Árpád-kori település húzódik. Az 1992. évi terepbejárás során azonosított lelőhely a szemle alkalmával ugaron volt.

Zsengellér-dűlő 3. (KÖH 77535): Az újlengyeli műút és a 405 sz. főút kereszteződésétől DK-re található az 1992–93. évi terepbejárás során észlelt lelőhely. Itt kb. 200×250 m-es területen szarmata és Árpád-kori településnyomok figyelhetők meg. A lelőhelyen ugar, szántó és erdős ingatlanok egyaránt vannak.

Zsengellér-dűlő 4. (KÖH 77547): Az újlengyeli műút DK-i oldalán, az 1992. évi terepbejárás során szórvány szarmata edénytöredék utalt a lelőhelyre. Területén ma sűrű akácos található, ezért a felszíni lelőhely-lokalizáció nem volt lehetséges.

TANKÓ KÁROLY

358. Nyékládháza, Hármashatár-dűlő (KÖH 57534)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Á

2010. március 31-én a Miskolci Egyetem régészet szakos hallgatóival helyszíni szemlét végeztünk Nyékládháza É-i határában, a Hármashatár-dűlő D-i felében. A kutatott terület sarjados búzával volt fedve, de a látási, észlelési viszonyokat ez nem rontotta jelentősen. A talaj felső rétege e területen finom homok. A terület gyakorlatilag sík, K-i felén kisebb kiemelkedés, majd ettől K-re a már az első és második katonai felmérésen is látható egykori vízfolyás medre határolja. A terület K-i felében lévő kisebb kiemelkedés egykori vízfolyás felé eső szélén mindössze 4 darab Árpád-kori kerámiatöredék került elő. A terület része a Mályi, Lapos néven nyilvántartott régészeti lelőhelynek.

PUSZTAI TAMÁS

359. Nyékládháza, Pap-telke-dűlő

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) U, Á

2010. szeptember 14-én régészeti terepbejárást végeztem a dűlőben, hogy az ott ismert lelőhelyek kiterjedését meghatározzam.

Pap-telke 1. (KÖH 21102): Az ÉNy-DK tájolású dombhátnak elsősorban a K-i felében találhatók igen gazdag újkőkori és Árpád-kori felszíni leletek, de az Árpád-koriak a területet K-Ny-i részekre vágó villanyvezeték Ny-i oldalán is előfordultak, egészen a dombháttól Ny-ról határoló egykori vízfolyás partjáig.

Pap-telke 2. (KÖH 75087): Fönti lelőhelytől É-ra, már Mályi település területén egy kisebb kiterjedésű, 100×60 m alapterületű kiemelkedés is található, D-i irányból egy egykori vízfolyás markáns medre által határolva. E területen kevés felszíni lelet (őskori, köz-